

KORKEIMMAN HALLINTO-OIKEUDEN PÄÄTÖS

Antopäivä
13.4.2012
Taltionumero
888
Diaarinumero
995/3/11

1 (6)

Asia Vammaispalvelua koskeva valitus

Valittaja A

Päätös, jota valitus koskee

Helsingin hallinto-oikeus 18.2.2011 nro 11/0203/6

Asian aikaisempi käsittely

Sosiaali- ja terveyslautakunnan yksilöjaoston alainen viranhaltija on 1.6.2010 hylännyt A:n vaatimuksen saada vammaispalvelulain mukaisena asunnon muutostyönä korvattavaksi kustannukset keittiön alakaappien muuttamisesta vetolaatikoiksi sekä astianpesukoneen ja uunin siirtämisestä työskentelykorkeudelle, koska A:ta ei voitu pitää vaikeavammaisena henkilönä asunnon muutostöiden suhteen. Fysioterapeutin lausunnon mukaan A kävelee hyvin proteesin turvin ilman apuvälineitä ja seisten kumartuminen onnistuu turvallisesti ja mahdollistaa työskentelyn eri tasoilla.

Sosiaali- ja terveyslautakunnan yksilöjaosto on 18.8.2010 tekemällään päätöksellä pysyttänyt viranhaltijan päätöksen.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Helsingin hallinto-oikeus on hylännyt valituksen

Hallinto-oikeus on perustellut päätöstään seuraavasti:

Sovellettavat oikeusohjeet

Vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain (vammaispalvelulaki) 9 §:n 2 momentin mukaan kunnan on korvattava vaikeavammaiselle henkilölle asunnon muutostöistä sekä asuntoon kuuluvien välineiden ja laitteiden hankkimisesta hänelle aiheutuvat kohtuulliset kustannukset, jos hän vammansa tai sairautensa johdosta välttämättä tarvitsee näitä toimenpiteitä suoriutuakseen tavanomaisista elämän toiminnoista. Kunnalla ei kuitenkaan ole erityistä velvollisuutta kustannusten korvaamiseen, jos vaikeavammaisen henkilön riittävää huolenpitoa ei voida turvata avohuollon toimenpitein.

Vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun asetuksen (vammaispalveluasetus) 12 §:n 1 momentin mukaan korvattavia asunnon muutostöitä ovat henkilön vamman tai sairauden vuoksi suoritettavat välttämättömät rakennustyöt kuten ovien leventäminen, luiskien rakentaminen, kylpyhuoneen, WC:n ja vesijohdon asentaminen, kiinteiden kalusteiden ja rakennus- ja sisustusmateriaalien muuttaminen sekä vastaavat muut henkilön vakituksessa asunnossa suoritettavat rakennustyöt. Asunnon muutostyöksi katsotaan myös muutostöiden suunnittelu sekä esteiden poistaminen asunnon välittömästä lähiympäristöstä. Asetuksen 12 §:n 3 momentin mukaan korvattavia asuntoon kuuluvia välineitä ja laitteita ovat nostolaitteet, hälytyslaitteet tai vastaavat muut asuntoon kiinteästi asennettavat välineet ja laitteet. Kunta voi myös antaa asuntoon kuuluvia välineitä tai laitteita korvauksetta vaikeavammaisen henkilön käytettäväksi. Asetuksen 13 §:n mukaan suoritettaessa korvausta asunnon muutostöistä sekä asuntoon kuuluvien välineiden tai laitteiden hankkimisesta aiheutuviin kustannuksiin pidetään vaikeavammaisena henkilöä, jolle liikkuminen tai muu omatoiminen suoriutuminen vakituksessa asunnossa tuottaa vamman tai sairauden vuoksi erityisiä vaikeuksia.

Asiassa saatu selvitys

A:n oikea alaraaja on amputoitu reidestä vuonna 1996, jonka vuoksi hän käyttää reisiproteesia. Selkäkivut ovat vaikeuttaneet hänen liikkumistaan.

Fysioterapeutti ja vammaispalvelun sosiaalityöntekijä kävivät 18.5.2010 A:n kotona. Fysioterapeutin lausunnon 18.5.2010 mukaan A kävelee hyvin proteesin turvin ilman apuvälineitä. A kykenee seisoma-asennossa kumartumaan turvallisesti ja tämä mahdollistaa eri tasoilla työskentelyn. Liikkuessaan

kotona ilman proteesia A on oppinut kompensoimaan hyvin alaraajan puutteen esimerkiksi tekemällä keittiöaskareita ilman kyynärsauvan tukea kalusteisiin tukeutuen.

A on katsonut, että hänen toimintakykynsä ja keittiön muutostarpeet on arvioitu suppeasti ja tavanomaisesta poikkeavalla tavalla. Fysioterapeutti ei käyttänyt keskustelua lukuun ottamatta mitään menetelmiä A:n toimintakyvyn arvioimiseksi ja kotikäyntiä koskeva lausunto sisältää lukuisia asiavirheitä. Vastoin fysioterapeutin lausunnossa todettua A ei voi kyykistyä proteesin ollessa jalassa eikä myöskään yhdellä jalalla kyynärsauvojen kanssa seisten. Hän on päivittäin ilman proteesia ja käyttää tuolloin kahta kyynärsauvaa. Hän ei ole kyennyt kompensoimaan alaraajan puutetta silloin, kun proteesi ei ole jalassa. Lisäksi A:lla on iho-ongelmia, eikä proteesi ole hänelle sopiva. A kykenee kyllä kumartumaan, mutta se kuormittaa selkää aiheuttaen selän kipeytymistä.

Työterveyshuollon erikoislääkärin lausunnon 4.6.2010 mukaan A on selvinnyt proteesin avulla hyvin, eikä hän käytä apuvälineitä. Hän joutuu tekemään nostot alhaalta suoraan jaloista, jolloin liike lähtee vain selästä. Hänellä on alkanut olla alaselkäkipuja ja lihasjännitysoireita. Lääkärin mukaan A hyötyisi kodin muutostöinä tehtävistä keittiön alakaappien vaihtamisesta ulosvedettäviin kaapistoihin.

Fysiatriin lausunnon 11.10.2010 mukaan A:lla on viime aikoina ollut reisisytyngässä runsaasti ihovaurioita. Reisisytyngän iho joutuu suurelle rasitukselle erityisesti silloin, kun A joutuu istuutumaan lattialle ottaakseen keittiön alakaapeista ulos ruoanlaitossa tarvittavat astiat ja sen jälkeen nousemaan seisaalleen ja kumartumaan nostaakseen astiat työtasolle. Myös lattiatasolle asennettujen uunin ja astianpesukoneen käyttö vaativat kyykistelyä ja kumartelua rasittaen reisisytyngän ihoa. A:lla on vuodesta 2006 lähtien ollut viikon kestäviä alaselkäkipuja, jotka ovat estäneet hänen liikkumisensa. A:lla oli 13.9.2010 tehdyssä tutkimuksessa todettu tyngän ihon nivustaipeessa jonkin verran arpikuroumaa ja runsaasti punoitusta ja hiertymiä. Ympäriinsä reiden iholla oli punoitusta ja pinnallisia ihohankaumia. A:n alaselässä oli värinäarkuutta ja selän tyyppipisteissä ja pakaroissa aristusta, mitkä useimmiten viittaavat välilevyrepeämään. Lannerangasta 20.9.2010 otetuissa magneettikuvissa todettiin alimman välilevyn keskivahva-asteinen kuluma ja madaltuma ja ympäröivissä hohkaluurakenteissa tulehduksellista muutosta. Alimmasta välilevystä pullistui selkäydinkanavaan keskiviivan vasemmalle puolelle laakea välilevytyrä, joka

sivusi väljässä selkäydinkanavassa vasenta SI-hermojuurta sitä varsinaisesti puristamatta. Lausunnossa tarkemmin mainittujen lannenikamien yläetunurkissa oli tulehdusmuutosta ja välilevyissä lievää kulumaa. A:lla on ikäisekseen poikkeavan paljon reisiroteesin käyttäjän iho-ongelmia ja alaselkävaivoja, jotka selittyvät tulehduksellisilla muutoksilla ja alimman lannenikaman ja ristiluun välisen välilevyn tyrällä. Kaikki väärällä tavalla tai liikaa reisitynkää ja alaselkää kuormittavat tekijät heikentävät A:n toiminta- ja työkykyä, aiheuttavat turhaa kipua ja särkyä, vaativat hoitoa ja lääkitystä ja alentavat elämänlaatua. Fysiatriin mukaan A:n haitta on vaikea-asteinen, vähintään haittaluokan 13 (65 %) mukainen.

Selvityksen arviointi ja hallinto-oikeuden johtopäätökset

Arvioitaessa kunnan velvollisuutta suorittaa korvausta A:n vaatimista asunnon muutostöistä on otettava huomioon, tarvitseeko A välttämättä asunnon muutostöitä suoriutuakseen tavanomaisista elämän toiminnoistaan ja tuottaako hänen vammansa erityisiä vaikeuksia hänen liikkumiseensa tai hänen muuhun omatoimiseen suoriutumiseensa vakituisessa asunnossa.

Hallinto-oikeus on todennut, että keittiöön tehtävät muutostyöt ovat siinänsä A:n elämän toimintoja helpottavia ja hyödyllisiä asunnon muutostöitä. Hallinto-oikeus kuitenkin katsoo, että vaikka kumartelu aiheuttaa A:lle selkävaivoja ja proteesi ihovaurioita, liikkuminen tai muu omatoiminen suoriutuminen vakituisessa asunnossa ei tuota hänelle erityisiä vaikeuksia, eikä hänellä ole erityisiä vaikeuksia suoriutua tavanomaisista elämän toiminnoistaan. Näin ollen keittiön muutostöitä ei ole pidettävä vammaispalvelulain ja -asetuksen mukaisina vamman tai sairauden johdosta A:n välttämättä tarvitsemina toimenpiteinä tavanomaisista elämän toiminnoista suoriutumiseksi. Jaoston päätöstä ei ole syytä muuttaa.

Käsittely korkeimmassa hallinto-oikeudessa

A on valituksessaan vaatinut, että hallinto-oikeuden ja lautakunnan päätökset kumotaan.

Vaatimuksensa tueksi A on muun ohella esittänyt, että keittiön muutostyöt on tehtävä, jotta hän suoriutuisi tavanomaisista elämän toiminnoistaan. Kyynärsauvojen kanssa liikkuesssa hän ei pysty tekemään nykyisessä keittiössään käytännössä mitään. Jalkaproteesia käytettäessä toimiminen onnistuu osittain, mutta se on hankalaa ja vaivalloista sekä

tuottaa kipua. Selän kipeytyessä A ei pysty toimimaan keittiössään lainkaan. A:n perheeseen syntyy pian toinen lapsi ja jotta hän pystyisi valmistamaan viidesti päivässä ruokaa koko perheelle säilyttäen työ-, toiminta- ja liikuntakykynsä keittiön muutostyöt tulisi saada tehdyksi.

Sosiaali- ja terveyslautakunnan yksilöasiainjaosto on antanut valituksen johdosta selityksen. Selityksessä yksilöasiainjaosto lausuu muun ohella, että A ei vammansa johdosta välttämättä tarvitse vaatimiaan toimenpiteitä suoriutuakseen tavanomaisista elämän toiminnoistaan. A:lle liikkuminen tai muu omatoiminen suoriutuminen vakituksessa asunnossa ei tuota sellaisia hänen vammastaan johtuvia vaikeuksia, että muutostyöt tulisi korvata.

A on antanut vastaselityksen.

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisu

Korkein hallinto-oikeus on tutkinut asian. Valitus hylätään. Hallinto-oikeuden päätöstä ei muuteta.

Perustelut

Kun otetaan huomioon edellä ilmenevät hallinto-oikeuden päätöksen perustelut ja perusteluissa mainitut oikeusohjeet sekä korkeimmassa hallinto-oikeudessa esitetyt vaatimukset ja asiassa saatu selvitys, hallinto-oikeuden päätöksen muuttamiseen ei ole perusteita.

Tätä kaikki asianomaiset noudattakoot.

Korkein hallinto-oikeus:

Pirkko Ignatius

Matti Pellonpää

Timo Viherkenttä (t)

Alice Guimaraes-Purokoski

Tuomas Lehtonen

Asian esittelijä,
oikeussihteeri Kari Nieminen

Jakelu

Päätös

A, maksutta

Jäljennös

Helsingin hallinto-oikeus

Sosiaali- ja terveystieteiden yksilöasiainjaosto